

УДК 378

Ігор Черноплат, асистент кафедри професійної освіти та комп'ютерних технологій
Оксана Усок, асистент кафедри професійної освіти та комп'ютерних технологій
Надія Юрченко, студентка факультету технологічної і професійної освіти
Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

РАЦИОНАЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ

У статті розглянуто можливості використання проектних технологій навчання під час підготовки майбутніх інженерів-педагогів. Визначено основні вимоги та особливості їх впровадження. Проведений аналіз взаємозв'язку успішної професійної діяльності інженера-педагога з використанням проектних технологій, що дає можливість повністю використовувати свій потенціал та активізує творчий розвиток особистості.

Ключові слова: проектні технології навчання, вища педагогічна освіта, інженери-педагоги.

Лит. 6.

Игорь Черноплат, ассистент кафедры профессионального образования и компьютерных технологий
Оксана Усок, ассистент кафедры профессионального образования и компьютерных технологий
Надежда Юрченко, студентка факультета технологического и профессионального образования
Глуховского национального педагогического университета имени Александра Довженко

РАЦИОНАЛЬНОСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ ПРОЕКТНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ОБУЧЕНИЯ ПРИ ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ ИНЖЕНЕРОВ-ПЕДАГОГОВ

В статье рассмотрены возможности использования проектных технологий обучения при подготовке будущих инженеров-педагогов. Определены основные требования и особенности их внедрения. Проведен анализ взаимосвязи успешной профессиональной деятельности инженера-педагога с использованием проектной технологии, что дает возможность полностью использовать свой потенциал и активизирует творческое развитие личности.

Ключевые слова: проектные технологии обучения, высшее педагогическое образование, инженеры-педагоги.

Ihor Chornoplat, Assistant of the Vocational Education and Computer Technologies Department
Oksana Usok, Assistant of the Vocational Education and Computer Technologies Department
Nadia Yurchenko, Student of the Technological and Vocational Education Faculty
Hlukhiv O. Dovzhenko National Pedagogical University

RATIONALITY APPLICATION DESIGN TECHNOLOGY EDUCATION IN PREPARING FUTURE ENGINEERS-TEACHERS

The article considers possibilities of the use of design of learning technologies in preparing future engineers-teachers. Identified key requirements and features of their implementation. The interaction analysis of successful professional activity of a teacher-engineer to design technology that allows you to fully use your potential and stimulates creative development of the personality.

Keywords: design technology education, higher pedagogical education, engineers and teachers.

Постановка проблеми. Успішне виконання вищою школою своїх функцій з підготовки кваліфікованих фахівців визначається в першу чергу якістю науково-педагогічних кадрів. У підготовці інженерно-педагогічних кадрів провідна роль належить викладачам. Сучасній вищій школі необхідні викладачі, здатні впроваджувати інноваційні методи навчання до підготовки фахівців на базі швидкозростаючих інформаційних та комунікаційних технологій.

В даний час підвищення педагогічної майстерності викладачів технічних дисциплін є

особливо важливим, так як перед інженерними вузами стоїть завдання впровадження інноваційних методів та технологій навчання для підготовки фахівців, що відповідають сучасним вимогам.

Вміле та активне використання інноваційних педагогічних технологій, готовність викладача до творчого пошуку разом зі студентами, уміння створити атмосферу продуктивного пізнання сприятиме ефективному засвоєнню матеріалу останніми та збільшить інтерес до навчання [1].

Сучасний етап розвитку українського суспільства характеризується глибокими

соціально-економічними перетвореннями, коли від фахівця вимагаються не тільки знання і вміння, а й розвинені особистісні якості, які давали б їй змогу активно долучатися до творчої діяльності. У зв'язку з цим перед освітою постають нові завдання: вища школа повинна орієнтуватися на створення оптимальних умов для розвитку кожного студента, спрямовуватися не на заучування, а на формування здібностей самостійно осмислювати навколишню дійсність.

Це передбачає перебудову процесу навчання, кінцевою метою якого має стати максимальне розкриття індивідуальних можливостей та самоактуалізація особистості кожного студента.

Аналіз наукових досліджень. Дослідженню проблеми професійної підготовки вчителя у вищих навчальних закладах присвячена значна кількість наукових праць з педагогіки та психології О. Абдулліна, С. Архангельський, Є. Барбіна, Г. Васянович, С. Гончаренко, Н. Дем'яненко, О. Дубасенюк, І. Зязюн, Н. Кузьміна, В. Моляко, О. Пехота, В. Рибалка, В. Сластьонін, В. Семиченко, С. Сисоева, Л. Хомич, О. Цокур, О. Щербаков.

Питання організації проектно-технологічної діяльності в своїх працях досліджували ряд науковців. Зокрема, О.М. Коберник, Н. Котелянець, В. Сидоренко, А. Терещук, А. Цина, С. Ящук та інші.

На вивчення питань підготовки інженерів-педагогів спрямована значна кількість досліджень С. Багишева, В. Давидова, Г. Костюка, О. Леонтєва, М. Менчинської, В. Моляко, В. Радкевич та ін.

Мета статті: дослідити ефективність використання проектних технологій навчання під час підготовки майбутніх інженерів-педагогів.

Вклад основного матеріалу. У процесі підготовки майбутніх інженерів-педагогів постійно виникають протиріччя між вимогами, особливостями, умовами навчальної діяльності студента та ситуаціями, з якими їм доведеться зіткнутися під час професійної діяльності. Ці протиріччя легко усуваються із застосуванням проектних технологій.

Проектна технологія – цілісна система дидактичних засобів (змісту, методів, прийомів тощо), що адаптує навчально-виховний процес до вимог навчального проектування [4, 31].

Навчальний проект є структурною одиницею проектної технології. Організація навчального процесу в рамках проектної технології регламентується алгоритмом виконання навчального проекту. Мета проектного навчання, на думку Т. Шамової та Т. Давиденко, полягає у тому, щоб створити умови завдяки яким майбутні фахівці:

- самостійно й охоче набувають необхідні знання з різних джерел;

- навчаються використовувати отримані знання для вирішення пізнавальних і практичних завдань;

- набувають комунікативних умінь, працюючи у різних групах;

- розвивають дослідницькі вміння (уміння визначати проблеми, збирати інформацію, спостерігати, проводити експеримент, аналізувати, формулювати гіпотези, узагальнювати);

- розвивають системне мислення [6, 273].

Провідним методом проектної технології є метод проектів – спосіб досягнення дидактичної мети шляхом детальної розробки проблеми, яка повинна завершитись практичним результатом, оформленим тим чи іншим чином [3, 3].

Навчання в контексті проектної технології включає освітні, розвивальні та виховні завдання. Розрізняють такі типи проектів:

- **інформаційні:** підбір матеріалів інформаційного характеру, цікавих фактів, їх систематизація, складання каталогів, енциклопедій, довідників та ін.;

- **ігрові:** ігрова імітація соціальних і ділових подій, створення реклами;

- дослідницький – реферати, наукові проекти та розробки;

- **творчі:** створення і презентація журналів, відеофільмів, фотоальбомів, сценаріїв; продуктивні пов'язані з трудовою діяльністю: створення діючих моделей, макетів, поділок та інше;

- **прикладні:** складання хроніки життя учнівського колективу, програм розвитку, планів роботи тощо [5].

Виходячи з вище вказаної класифікації проектів можуть бути різні підстави для вибору типу проекту. Під час вивчення дисциплін виробничого та технологічного спрямування доцільно застосовувати такі типи проектів як інформаційні які спрямовані на збирання про який-небудь об'єкт, явище, на ознайомлення учасників проекту з цією інформацією, її аналіз і узагальнення фактів. Такі проекти потребують добре продуманої структури, можливості систематичної корекції у ході роботи над проектом [2]. Структуру такого проекту можна позначити таким чином: мета проекту, його актуальність, методи отримання (літературні джерела, засоби масової інформації, бази даних, у тому числі й електронні, інтерв'ю, анкетування тощо) та обробки інформації (її аналіз, узагальнення, зіставлення з відомими фактами, аргументовані висновки); результат (стаття, реферат, доповідь,

РАЦІОНАЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ

відеофільм); презентація (публікація, у тому числі в електронній мережі, обговорення у телеконференції); дослідницькі проекти потребують добре обміркованої структури, визначеної мети, актуальності предмета дослідження для всіх учасників, соціальної значущості, продуманості методів, у тому числі експериментальних методів обробки результатів. Вони повністю підпорядковані логіці дослідження і мають відповідну структуру: визначення теми дослідження, аргументація її актуальності, визначення предмета й об'єкта, завдань і методів, визначення методології дослідження, висунення гіпотез розв'язання проблеми і намічених шляхів її розв'язання; творчі проекти не мають детально опрацьованої структури спільної діяльності учасників, вона розвивається підпорядковуючись кінцевому результату, прийнятій групою логіці спільної діяльності, інтересам учасників проекту. Вони заздалегідь домовляються про заплановані результати і форму їх представлення – рукописний журнал, колективний колаж, відеофільм, тощо. Під час застосування проаналізованих типів проектів учні зможуть опанувати певними дослідницькими вміннями і навичками: самостійно підбирати літературу; працювати з каталогами, архівами; складати власну картотеку; конспектувати; виступати публічно з науковими повідомленнями; розробляти програму дослідницького проекту, проводити самостійне дослідження тощо.

Роль викладача в рамках проектно-технологічної діяльності полягає у керівництві проектною діяльністю, яка є вмотивованим досягненням свідомо поставленої мети, має певну структуру, комплексний характер, забезпечує активний процес взаємодії майбутніх інженерів-педагогів з навчальним матеріалом та є засобом розвитку особистості як суб'єкту навчання.

Причини використання проектно-технологічної діяльності навчання в сучасному освітньому просторі зумовлені такими чинниками:

- відсутністю у студентів навичок дослідницької роботи;
- проведення багато часу за телевизором і комп'ютером;
- невмінням співпрацювати;
- недостатнім рівнем розвитку комунікабельності, здатності робити моральний вибір;
- неправильною диференціацією з боку викладача, яка принижує слабких і стверджує пріоритет сильних студентів [1].

Сенс проектно-технологічної діяльності полягає в тому, що в процесі виконання дослідницьких завдань студенти опановують певними дослідницькими

вміннями і навичками: самостійно підбирати літературу; працювати з каталогами, архівами; складати власну картотеку; конспектувати; виступати публічно з науковими повідомленнями; розробляти програму дослідницького проекту, проводити самостійне дослідження тощо.

Із позицій інженерно-педагогічної освіти можна визначити перелік вимог до змісту діяльності студентів в умовах проектного навчання:

- зміст навчальних дисциплін повинен бути структурованим, виходячи з логіки побудови системи професійної діяльності фахівця;

- основою визначення необхідності й достатності дидактичних одиниць навчального матеріалу повинна бути робоча навчальна програма;

- теоретичні основи професійної діяльності, як предмет навчання, повинні відображати сучасні досягнення в галузі науки, техніки й технології виробництва;

- при доборі змісту навчання необхідно враховувати закономірності, принципи, технологію педагогічного процесу;

- систематизуючи компонент змісту кожного блоку, дидактичної одиниці навчального матеріалу повинен бути ціннісно-цільовий орієнтир;

- дедуктивна основа побудови змісту повинна забезпечувати пріоритет логіки у навчанні – від загального до часткового;

- при проектуванні змісту матеріалу варто добирати такі завдання, які дозволили б студентам усвідомлювати його суспільну значимість і особистісний зміст;

- при доборі змісту навчання необхідно враховувати передбачувані здатності студентів до продуктивної навчально-пізнавальної діяльності;

- експериментальна, дослідницька основа змісту професійного навчання вимагає врахування необхідності проведення перетворень на кожному навчальному занятті, на всіх його стадіях і фазах кожної стадії.

Висновок. Підготовка майбутнього інженера-педагога до застосування методу проектів під час професійного навчання становить складний, багатоструктурний, упорядкований, цілісний, динамічний процес, компонентами якого є: психолого-педагогічний, естетико-культурологічний, методичний, художньо-конструкторський спеціальний, науково-дослідна робота та художньо-конструкторська діяльність.

Таким чином, для успішної професійної діяльності інженера-педагога великого значення набуває проектна технологія, яка дає можливість повністю використовувати свій потенціал. У процесі такої діяльності відбувається творчий

**ХОРОВА МУЗИКА У ТВОРЧОСТІ СТЕПАНА СПЕХА –
ЯСКРАВОГО ПРЕДСТАВНИКА УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ НІМЕЧЧИНИ**

розвиток особистості, найповніше виявляються індивідуальні особливості, формуються творчі вміння, навички, художнє мислення, просторове мислення, відчуття гармонії, гарного смаку тощо.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми вдосконалення системи інженерно-педагогічної освіти з даного напрямку та потребує її подальшого вивчення, а саме: визначення особливостей організації диференційованого підходу до студентів у процесі проектної діяльності; вивчення зарубіжного досвіду з даної проблеми; обґрунтування ефективних форм взаємодії студентів між собою та викладачем.

1. Дубасенюк О.А. Концептуальні положення теоретичної професійної діяльності / О.А. Дубасенюк // Педагогіка і психологія. – 1994. – №4. – С. 94 – 97.

2. Занина Л.В. Компетентностный подход к

рассмотрению деятельности преподавателя пед колледжа / Л.В. Занина, Н.П. Меньшикова // Основы педагогического мастерства. Серия "Учебники, учебные пособия". – 2008. – С. 110 – 115.

3. Колодницька О. Проектні технології у контексті загальнопедагогічної підготовки викладачів / О. Колодницька // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2011. – № 4(2). – С. 66 – 71.

4. Маруцак О. Проектно-технологічна діяльність у професійній підготовці майбутніх учителів технологій з дизайну костюма / О. Маруцак // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – 2013. – Ч. 3. – С. 165 – 172.

5. Мойсеюк Н.С. Педагогіка: [навчальний посібник] / Н.С. Мойсеюк. – К.: [б. в.], 2001. – 608 с.

6. Ніколайчук С. Організація проектно-технологічної діяльності майбутніх учителів технологій з текстильного матеріалознавства / С. Ніколайчук // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – 2012. – Ч. 2. – С. 253 – 258.

Стаття надійшла до редакції 04.12.2015

УДК 78.071.1(477)(092):78.087.68

Роман Хрипун, викладач кафедри музикознавства та фортепіано,
концертмейстер кафедри методики музичного виховання та диригування
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

**ХОРОВА МУЗИКА У ТВОРЧОСТІ СТЕПАНА СПЕХА –
ЯСКРАВОГО ПРЕДСТАВНИКА УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ НІМЕЧЧИНИ**

У статті аналізується хорова творчість малознаного представника музичної культури української діаспори Німеччини – Степана Спеха.

Ключові слова: Степан Спех, хорова творчість, композитор, діаспора.

Літ. 16.

Роман Хрипун, преподаватель кафедры музыковедения и фортепиано,
концертмейстер кафедры методики музыкального воспитания и дирижирования
Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко

**ХОРОВАЯ МУЗЫКА В ТВОРЧЕСТВЕ СТЕПАНА СПЕХА –
ЯРКОГО ПРЕДСТАВИТЕЛЯ УКРАИНСКОЙ ДИАСПОРЫ ГЕРМАНИИ**

В статье анализируется хоровое творчество малоизвестного представителя музыкальной культуры украинской диаспоры Германии – Степана Спеха.

Ключевые слова: Степан Спех, хоровое творчество, композитор, диаспора.

Roman Khrypun, Lecturer of the Musicology and Piano Department
Concertmaster of the Methods of Musical Education and Conducting Department
Drohobych I. Franko State Pedagogical University

**CORAL MUSIC IN ARTISTIC HERITAGE OF STEPAN SPIECH WHO WAS A BRIGHT
REPRESENTATIVE OF UKRAINIAN DIASPORA IN GERMANY**

The article analyses the choral creativity little known representative of the musical culture of the Ukrainian diaspora in Germany – Stepan Spiech.

Keywords: Stepan Spiech, choral work, composer, diaspora.

Постановка проблеми. У культурно-мистецькому житті України одне з провідних місць займає хорова музика,

яка здавна була найбільш дієвим чинником самозбереження національних музичних традицій. Саме хоровий жанр, маючи усталені традиції, які